

en het doet borgen. Als paard neemt ze een haan die haar vervolgens met haar kleren wordt ontroofd. Een dergelijk toneelgegeven zou in deze tijd als ludiek experiment opnieuw aanslaan.

Nicolaas Winteroy (1803-1830) woonde in Gemert van voor 1839 tot 1882 en was van beroep kunstschilder. Als groot meester staat hij niet bekend maar in Oost-Brabant zijn een 25-tal schilderstukken (portretten, kruiswegstaties) bewaard gebleven en/of gerestaureerd. Zie Gemerts Heem 40/43.

Jan van Gemert (1921-....) verwierf na de tweede wereldoorlog, eerst als schilder, later als beeldhouwer en keramisch kunstenaar een naam in de kring van de Nederlandse kunstenaars. Vele reliëfs, beeldjes en schilderstukken zijn in allerlei gebouwen in en rondom Gemert te bewonderen. Zijn schilderstukken, vaak geïnterpreteerd als expressionistisch, vallen op door hun soberheid.

Jan van Gemert was in Oost-Brabant de eerste kunstenaar die met pottenbakken begon. Hij negeerde de bestaande tradities en zocht naar een eigen vormgeving.

Johan Claassen (1943-....) is juist de laatste jaren tot een zeer eigen vormgeving gekomen die een diep-doorvoelde ervaring van het natuurgebeuren en de menselijke werkzaamheid daarin - met al de goede maar ook de boosaardige kanten van dien - tot grondslag heeft. Ook buiten N-Brabant heeft hij daarmee veel erkenning gevonden, hetgeen o.a. tot uitdrukking komt door opname in de Rijkscollectie en, als één van de weinige Brabanders, in de collectie van het Stedelijk Museum te Amsterdam. Het werk van Johan Claassen balanceert op de grens van het herkenbare. Elke mogelijk reële vorm is tot zijn uiterste gereduceerd; wat overblijft is een situatie van oer vormen die een sterke binding vertonen met het grillige weerbarstige landschap van de Peel en de oerituelen van het pure landleven, waaraan hij de door de tijd en intensieve arbeid gepatineerde werktuigen als sikkels, bijl, riek en vallen ontleende. (Zie Gemerts Heem 46: de schoonheid van het onooglijke.

Henri Bol, woonachtig te Handel, moeten we plaatsen in de rijen der magisch realistische kunstschilders. Zijn hallucinerende pentekeningen en olieverfschilderingen fascineren door een verfijnde veelheid in de uitbeelding en/of de veel-

zeggendheid daarvan.

Gerard van Lankvelt, ontwerper van naïeve ingenieuze instrumenten, die vaak in het verleden hun betekenis en toepassing hadden, maar door de stormachtige technische ontwikkeling weer in vergetelheid raakten. DE instrumenten van Van Lankvelt zijn uiterlijk vervolmaakt tot miniatuurmonumenten, (deels in empire-stijl deels in een moeilijk definieerbare oosterse stijl) en kostbare stukken antiek speelgoed (zie Gemerts Heem 49).

De Gemertse glazenier Peter Schoofs(1902-....) heeft verscheidene gebouwen van glasin lood ramen, al dan niet gebrandschilderd voorzien.

Een veel uitgebreider verhandeling zou uiteraard nodig zijn om de lezer een goed denkbeeld te verschaffen van de huidige Gemertse creativiteit die de kunst aanspreekt. De stimulans tot creatief bezig zijn, die uitgaat van de Stichting Gemerts Atelier en de Galerie Pandelaarse Kampen, rustig gelegen oud-Brabantse boerderij die telkens weer uitnodigt tot kennismaking met de kunst van binnen en buiten Gemert, mogen ook niet onvermeld blijven in dit korte bestek over Gemertse kunstenaars.

Gemert "het Wevershuys" juni 1973.

Ad Otten.

DE KENALE KERK VAN SINT JAN DE
D O P E R.

In 1437, onder Dirk van Betgenhusen, werd de parochie van Gemert opgericht.

Jan Attendoren, de eerste pastoor en priester van de Duitse Orde, bouwde rond 1450 het driebeukige schip. Beschermheilige werd St. Jan de Doner. De tweede bleef St. Willibrord.

Het Hoogkoor en de gerfkamer of oude sacristie werden rond 1470 aangebouwd door Kommandeur Arnold van der Dussen. Het wordt geprezen om zijn sierlijkheid en hechtheid.

In die tijd stonden er talrijke altaren in de kerk en in de oude sacristie, destijds de bijzondere plaats voor de Landcommandeur.

In 1588 werd de kerk geplunderd door Maarten Schenk, die een

sport, wandelsport, nou ja een indrukwekkend scala van sporten, teveel om allemaal op te nemen. Men zou zich beter kunnen afvragen welke sport hier niet wordt aangemoedigd tot boksen, judo en wat dies meer zij toe.

Over Harmonie-, Fanfare, Zang-, Toneel-, Ballet- en Operettegezelschappen en muziekschool zwijgen we maar. Ze spelen, blazen, zingen, dansen, trommen en spreken voor zich zelf en voor anderen. Er zit overal voldoende muziek in. Ze functioneren naar behoren, en dat wil heel wat zeggen. Kijk en dat brengt nu juist het leven in de brouwerij.

Opzettelijk lieten wij na de aandacht te vestigen op onze Streekschoolartsendienst, die thans is aangevuld met een streekschooltandartsendienst, om zodoende te kunnen terugkeren tot de volksgezondheid en de volkshuisvesting, een zo belangwekkend verhaal, dat bijzondere en afzonderlijke aandacht zou verdienen.

Gemert april 1973.

A.H. de Bekker,
oud burgemeester.

G E M E R T S E K U N S T E N A A R S .

Dit kort overzicht beoogt een samenvatting te geven van datgene wat Gemertenaren in het verleden en/of tot heden bijdroegen tot de kunst der Nederlanden.

Georgius Macropedius (1486-1558) werd geboren te Gemert en behoorde tot de adellijke familie Van Lankvelt, die woonachtig was op een voormalig oud kasteel, waaraan de naam "Het Slotje" in De Deel niet vreemd zou zijn. Macropedius werd rector van de Latijnse School te Utrecht en één van de bakenste auteurs van het neo-latijnse drama. Hij schreef een 12-tal toneelstukken (5 kluchten en 7 gewijde drama's). Interessant is het vastenavondkarakter in de klucht "Bassarus". Het Fastnachspiel" zoals de Duitse lieteratuurgeschiedenis dat kent, bezit de Nederlandse eigenlijk niet, terwijl ze zo goed als zeker wel opgevoerd zijn. Met de neo-latijnse Bassarus hebben we echter toch een stuk van eigen bodem dat geheel op vastenavond betrekking heeft.

Een andere klucht "Aluta" als zeer mooi en kort omschreven, brengt ons Aluta ten tonele die gevogelte op de markt koopt